

Duurzame verbindingen, samen ondernemen

Rapportage 2023

december 2023

Rapportage 2023

Inleiding

Voor Greenport Duin- en Bollenstreek (DBS) was 2023 het jaar van nieuw elan: we zijn op veel fronten actief geweest en vooral belangrijk: we worden gezien en gevonden door partijen in de streek en erbuiten. We voelen zowel bestuurlijk als vanuit ondernemers en andere partijen draagvlak en de wil om samen de schouders eronder te zetten. Een mooi voorbeeld is Regiocertificering, net als het evenement Oneindige Energie dat we eind 2023, samen

met ZakelijkZuiniger, organiseerden en de Serious Game die we samen met bestuurders, ondernemers, ngo's en onderzoekers hebben gespeeld.

Nieuwe verbindingen, ook in FUTURE Bollenstreek, een plek waarin we nieuwe verbindingen leggen tussen werkenden, werkzoekenden en ondernemers in de streek op een eigentijdse manier.

1 Rapportage aan de hand van thema's

1. RUIMTE EN BEREIKBAARHEID

Op dit vlak zijn er geen grote ontwikkelingen geweest. We behandelen ze kort. De **Intergemeentelijke Structuurvisie** (ISG) en **ruimtelijk beleid**: van boven-af stilstand, ondergronds groeien nieuwe inzichten.

De thema's rondom ruimte, de verschillende wensen en de werking van het instrument ISG zijn de afgelopen periode allemaal onderwerp van evaluatie geweest. Deze evaluatie is inmiddels afgerond en in 2024 vindt een aanbesteding plaats die leidt tot een nieuwe visie en uitvoering daarvan voor de komende jaren. Als Greenport DBS hebben wij input geleverd aan deze evaluatie. Daarnaast was 'ruimte' ook onderwerp van gesprek in de provinciale visie, in het Nationaal Programma Landelijk Gebied en de vertaling daarvan naar onze streek, maar bijvoorbeeld ook in de Serious Game en in het opzetten van de aanvraag Regio Deal. Deze oriëntatie en gesprekken hebben geleid tot nieuwe inzichten en een manier om daar te komen, hiervoor verwijst ik naar het Jaarplan 2024. Zo gaan we ondermeer aan de slag met een pilot 'vrijwillige ruilverkaveling' samen met LTO Duin- en Bollenstreek en de KAVB Kring Bloembollenstreek.

Trappenberg-Kloosterschuur

Bij het glastuinbouwgebied Trappenberg-Kloosterschuur zijn we als Greenport actief betrokken. Voor dit gebied liggen mooie kansen in het verschiep, als potentieel afnemer van aardwarmte uit Noordwijk. Een bepaalde schaalgrootte blijft ook nodig, waardoor ondernemingen zich kunnen ontwikkelen en aanpassen. De GOM-locatie in deze polder is de afgelopen jaren niet uitgegeven aan ondernemers, waardoor de vraag op tafel ligt wat hiermee moet gebeuren. Hierover voeren wij met de betrokken partijen constructieve gesprekken om tot een oplossing/oplossingsproces te komen dat aan alle belangen recht doet.

Vrijwillige kavelruil

Samen met de KAVB Kring Bloembollenstreek, provincie Zuid-Holland en LTO Duin- en Bollenstreek hebben we een eerste verkenning gedaan of een pilot/project in de streek kans van slagen heeft. We

gaan hier ook Greenport Ontwikkelings Maatschappij (GOM) bij betrekken en we zien dit als een manier om te werken aan duurzaamheidsdoelstellingen zoals biodiversiteit en 'groen-blauwe' dooradering en waterberging tegelijk met bedrijfsmatige doelstellingen (kavelgrootte, bouwblok, ontsluiting). Dit kan een hulpmiddel zijn om de doelstellingen vanuit Nationaal Programma Landelijk Gebied te gaan realiseren; om die reden betrekken we provincie Zuid-Holland hierin.

2. VERDUURZAMING

Het belangrijkste thema in de afgelopen jaren en in 2023: verduurzaming, met als kernvraag 'Welke stappen zetten we om op een zo'n duurzame manier te produceren, verpakken en verhandelen waarbij mens en natuur hier op z'n minst geen negatieve effecten van ondervinden?' Deze reis heeft al veel moois opgeleverd, denk hierbij aan klimaatneutrale bedrijven. Het bewustzijn rondom dit thema leeft breed, zeker bij de jonge ondernemers.

Vitale Teelt

Onder deze noemer vindt een aantal landelijke meerjarige onderzoeksprojecten plaats. Deze projecten hebben als doel het verduurzamen van de teelten. Wij dragen daar als Greenport DBS aan bij als consortiumpartner, zowel in geld als in inzet van uren en activiteiten. Het doel voor ons als Greenport is de vertaling naar de streek d.m.v. communicatie hierover alsmede het leggen van nieuwe verbindingen. Door deze inzet 'landt' dit thema in de streek.

Fundamentele Systeemsprong

Dit project is in 2023 tot een afronding gekomen. In dit project is onderzocht hoe een vermeerdering op een andere wijze kan plaatsvinden met als doel een ziektevrije opkweek en daarmee een schone teelt met minder belasting voor de omgeving. Hierin zijn door de consortiumpartners stappen gezet, afhankelijk van het gewas is men hier al beter in geslaagd of in mindere mate. Het gaat daarbij niet alleen om teelttechniek, maar ook over de rol van partijen: blijf je bijvoorbeeld zelf vermeerderen of

opkweken? Of gaat dit over naar een opkweekbedrijf? De ontwikkeling gaat traag, maar gestaag. Dit is ook nodig, gezien de toenemende duurzaamheidseisen. We organiseren in februari 2024 samen met Wageningen Universiteit en de consortiumpartners een bijeenkomst waarin de resultaten delen en bediscussiëren. Daarmee komt een einde aan dit project in deze vorm. Wij verwachten dat dit leidt tot nieuwe onderzoekopgaven en dat het ingezette traject (invoering in de praktijk) doorgang vindt.

Project Vitale Teelt Hyacint

Voor de Bollenstreek is hyacint een belangrijk gewas. Het doel van dit project: het ontwikkelen van een nieuw, schoon, éénrichtingsysteem, de afhankelijkheid van gewasbeschermingsmiddelen verminderen en het produceren van een ziektevrije, resistente hyacintebol. Dit project is april 2023 afgerond. Tijdens een door ons georganiseerde, drukbezochte bijeenkomst bij de Greencampus in Amsterdam in april hebben de betrokken partijen de resultaten gedeeld. Ook hier geldt - analoog aan systeemsprong - de onderzoeken hebben geleid tot nieuwe inzichten die al in de praktijk op de bedrijven toegepast worden, zonder dat het hele teeltsysteem gewijzigd is. Helaas is een vervolgonderzoek in 2023 niet opgestart vanwege het niet toekennen van financiële middelen (door de combinatie in de aanvraag met een ander gewas). We verwachten dat er toch een nieuwe aanvraag/initiatief vanuit de sector komt om hier een nieuwe impuls aan te geven.

Bollencoaster

In deze publiek private samenwerking wordt onderzocht of bloemen (hyacinten) in sleuven geteeld kunnen worden in plaats van in de volle grond. De veronderstelling is dat er op die manier minder meststoffen nodig zijn (minder/geen uitspoeling) en ook minder onkruidbestrijding, en mogelijk minder gewasbescherming (weerbare teelt, minder insecten). Dit onderzoek wordt in de loop van 2024 afgerond.

In 2023 hebben we hier publicitair aandacht aan besteed en hebben we met kwekers de proeven bij Agrifirm-GMN in Voorhout bezocht. Daarnaast gaan we hier aandacht aan besteden begin januari 2024 op onze gezamenlijke stand met WUR en Hortipoint op de Mechanisatiebeurs in Vijfhuizen. Zoals het er nu uitziet levert dit project een aantal interessante mogelijkheden en inzichten op:

- het maakt het mogelijk te telen op dezelfde grond (geen vruchtwisseling nodig)
- het maakt het mogelijk te telen op grond die door resistente ziekten anders niet beteelbaar is voor dit gewas (gladiool).

En zo is er nog een aantal specifieke toepassingen. De verwachting is niet dat dat naar aanleiding hiervan grootschalig 'uit de grond' geteeld gaat worden op kortere termijn. In de eerste helft van 2024 zullen de resultaten gedeeld gaan worden, waarschijnlijk via een GreenportCAFÉ die wij met de betrokken partijen gaan organiseren.

Project Bollen, Bodem en Aaltjes

Dit project is gestart op 1 januari 2022 en loopt tot 1 januari 2026. Doel van het project is het ontwikkelen van een integrale aaltjesbeheersingsstrategie vanwege de grote schade die aaltjes aan kunnen richten aan gewassen. Onze rol hierin is het uitdragen van de resultaten, gezien de fase van het project verwachten we hier in 2024, en daarna, een actieve rol in te gaan hebben. Tot op heden was onze rol beperkt.

De eerste inzichten uit dit project zijn met name dat aaltjes en grondgebruik niet op de agenda staan in gesprekken tussen pachters en verpachters. De waarde van grond voor de teelt hangt daar ook vanaf. Eén van de denkrichtingen uit dit onderzoek gaat hierover.

Sierteeltproject Unmanned Valley: Remote Sensing voor Sierteelt

Samen met een groep innovatieve siertelers, tech-bedrijven, het space-cluster en Holland Rijnland trekken wij op met Unmanned Valley in een project met als doel: het inzetten van drone- en sensortechnologie om ziekten en plagen - eerder - te detecteren en daarbij ook gericht te kunnen bestrijden. Dit project heeft in 2023 gelopen, de eindbijeenkomst is in maart 2024 gepland.

De gezamenlijke ambities waren hoog. Wat we wilden is nog niet gerealiseerd. Veel ervaring is opgedaan met de techniek, met praktische veldervaringen, met ziekte- en beeldherkenning en daarmee zijn bouwstenen verzameld om botrytis te herkennen.

Er is echter nog geen werkend en getest AI-model. Dit zou de volgende stap moeten zijn. We gaan dan breder inzetten: nog meer bedrijven uit de streek hierbij betrekken, met name vanuit de techniek en gewasbescherming. Hoewel we langzaam stappen zetten, zien alle partijen de meerwaarde en is dit bij uitstek een voorbeeld van een nieuwe cross-over: nieuwe verbindingen in de regio tussen werelden: in dit geval space/tech en de sierteelt.

Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)

In dit programma is een aantal duurzaamheidsopgaven leidend welke een grote impact kunnen hebben op het landelijk gebied. In dit meerjarenprogramma ligt de regie bij de provincies en is er gekozen voor een gebiedsgerichte aanpak. Voor het gebied Duin-en Bollenstreek werken we nauw samen met provincie Zuid-Holland en vertegenwoordigers van ondernemers in het gebied. Waar in de eerste fase van dit programma vooral is geïnventariseerd is en de verbindingen zijn gelegd, is nu duidelijk aan welke opgaven in welke volgorde gewerkt gaat worden en op welke wijze. We constateren een constructieve opstelling bij ondernemers, gemeenten en provincie. Dat geeft een goede basis om met elkaar te werken aan de opgaven.

De langjarige financiering van deze projecten is voorzien vanaf 2025. Met een aantal kansrijke initiatieven willen we in 2024 aan de slag, ondermeer met Regiocertificering en een pilot met - vrijwillige - ruilverkaveling (zie hoofdstuk 1: Ruimte).

Regiocertificering

Het uitdenken en opzetten van Regiocertificering hebben wij deels gefinancierd uit een bedrage van provincie Zuid-Holland, Anthos, Keukenhof en Hoogheemraadschap Rijnland. Met deze middelen heeft bureau Schuttelaar en Partners een projectplan opgesteld om de komende jaren Regiocertificering gestalte te geven. Dit plan wordt breed gedragen en wij zien het op dit moment als een kansrijke manier om samen met ondernemers, overheid en kennispartijen te werken aan de duurzaamheidsdoelen, met name die uit de Kader Richtlijn Water om normoverschrijdingen (gewasbescherming) terug te dringen en het voldoen aan de norm als het gaat om het gehalte fosfaten in het oppervlaktewater in de streek. Deze methodiek leent zich er ook voor andere en toekomstige opgaven gezamenlijk op te pakken.

LivingLab B7 – Demovelden

Samen met HAS Den Bosch, Naturalis, NIOO-KNAW, Radboud Universiteit en een groot aantal gebiedspartners werken we samen aan biodiversiteitsopgaven in de streek. Deels ook samen met ACCEZ. Dat heeft geleid tot het ontsluiten van kennis over de bodem via kenniskaarten, maar ook door deze kennis te delen in bijeenkomsten, zoals een GreenportLIVE bijeenkomst. Daarnaast hebben we samengewerkt aan een circulaire Bollenstreek door het spelen van een Serious Game. In de Serious Game spelen stakeholders hun echte rol (bestuurder, ondernemer, onderzoeker) waarbij de spelvorm dwingt om na te denken over de belangen van andere stakeholders én om zich uit te spreken. Dit heeft geleid tot een hogere bewustwording en nieuwe verbindingen. We willen deze Serious Game graag ombouwen naar een variant die door grote(re) groepen te spelen is.

In het project met de kennisvragen stonden vooral vragen vanuit de teelt (praktijk) centraal. Dit heeft als voordeel dat de antwoorden in een goede voedingsbodemplanden. De samenwerking met deze partijen en de al langer bestaande samenwerking met de Bollenjongens heeft geleid tot het idee om samen in de streek demovelden vorm te gaan geven. Een fysieke plaats waar ondernemers, studenten en onderzoekers duurzaamheidsoplossingen kunnen

testen. We hebben een subsidie-aanvraag ingediend voor de opzet hiervan. Een vervolgaanvraag voor het daadwerkelijk realiseren en exploiteren volgt in 2024. Omdat we in de tussentijd graag alvast ervaring op willen doen, hebben we inmiddels een demoveld in Hillegom in gebruik genomen.

Een mooie samenwerking van de betrokken partijen om te experimenteren met teeltwijzen die leiden tot meer biodiversiteit en met een zo laag mogelijke impact voor de omgeving. We gaan hier de komende jaren mee verder en willen dit verder uitbreiden. Om het gedachtengoed (een gezonde bodem!) levend te houden, hebben we een Onderbroeken Challenge georganiseerd in de streek: begraaf je onderbroek en zie het effect van het bodemleven op het verteren daarvan. Deze actie heeft publiciteit opgeleverd in de streek en we gaan deze dan ook zeker een vervolg geven in 2024!

Energie

Vanuit verschillende invalshoeken, zoals de Regionale Energie Strategie, de Sustainable Development Goals, maar ook de ambitie vanuit gemeenten, ondernemers en provincie is het doel: het verminderen van het energieverbruik, overstappen naar schonere energie en het reduceren van het gebruik van fossiele brandstoffen, bij voorkeur naar nul.

Aardwarmte

We hebben bijgeragen aan het mogelijk maken van aardwarmte (vanuit Noordwijk) in overleggen, door ondernemers te verbinden en middels een tweetal bijeenkomsten voor alle betrokken partijen over aardwarmte. We zien dat er nog vele stappen te zetten zijn, maar de verwachting is dat aardwarmte (en restwarmte uit Rotterdam) binnen enkele jaren zowel voor ondernemers als voor bewoners van deze regio realiteit gaat worden. Voor ons zijn doelgroepen: de glastuinbouw (als grote warmtegebruiker) en de bollenteelt (omdat die een a-typisch seizoenspatroon hebben voor warmtegebruik).

Windenergie, zonne-energie en andere energiebronnen

De mogelijkheden voor grootschalige windenergie zijn er op dit moment in de streek niet, omdat het draagvlak ontbreekt. Kleinschalige windenergie

behoort - met aanpassing van gemeentelijke verordeningen - tot de mogelijkheden. Dit is bekend bij de Bollenstreek gemeenten (naar aanleiding van een eerder evenement). Echter het animo lijkt beperkt vanwege het beperkte(re) rendement. Op een sierteeltbedrijf in De Zilk is een demonstratie door De Groot Agro opgezet van drijvende zonnepanelen (op een waterberging). Ook verplaatsbare zonnepanelen zijn een serieuze optie, gezien de (noodzakelijke) vruchtwisseling die voor de sierteeltgewassen en waardoor soms ruimte vrijkomt. Dit project - wat mogelijk is gemaakt door provincie Zuid-Holland - is zo goed als afgerond en we hebben hier aandacht besteed in de vorm van een GreenportLIVE evenement. Daarnaast kwam dit project ter sprake tijdens het evenement Oneindige Energie in december 2023. Het project heeft nuttige inzichten opgeleverd over de technische (on)mogelijkheden van verschillende toepassingen. Op dit moment zijn deze toepassingen om meerdere redenen - ondermeer netcongestie - niet mogelijk rendabel te exploiteren. We zien dit project als een 'gereedschapskist' die gevuld is met kennis, waaruit op den duur geput kan worden.

ZakelijkZuiniger

In 2023 zijn we intensief opgetrokken met ZakelijkZuiniger, het loket van een aantal gemeenten in de

streek waar ondernemers kunnen aankloppen voor energie(besparings) advies en adviezen over de opvolging daarvan. De reden hiervoor: de kennis en het netwerk dat bij ZakelijkZuiniger aanwezig is en het feit dat de sierteelt - net als de rest van het mkb - nog veel stappen kan zetten in de energietransitie.

Activiteiten waren o.a. het aanschrijven van bedrijven met daken waarop nog geen zonnepanelen zijn geplaatst, het beschikbaar stellen van energiescans en het de mogelijkheid voor - in eerste instantie - kosteloos advies. Gezamenlijk hebben we het grootste evenement voor de regio op dit vlak georganiseerd: Oneindige Energie op 7 december, met daarin workshops, sprekers en een bedrijvenmarkt. Moeilijk te meten wat het effect hiervan is.

De boodschap was in ieder geval duidelijk: er is meer mogelijk dan op het eerste gezicht gedacht wordt: zo rijden inmiddels volledig elektrische 50 tons truck combinaties (zwaarste categorie) rond en liet een bedrijf als Zeeman (Textiel) zien hoe je duurzaamheid een tastbaar onderdeel van je bedrijfsstrategie kan laten zijn, ook als je in het laagste prijssegment opereert.

3. ONDERWIJS, ARBEIDSMARKT EN HUISVESTING

De belangrijkste vraagstukken en thema's vanuit onze Greenport zijn:

- voldoende arbeidskrachten nu en in de toekomst voor het werk in de regio, maar ook werk en werkgeverschap (en dus ondernemingen) waarin je graag wilt werken
- aansluiting tussen het bedrijfsleven en onderwijs creëren en onderhouden: leerlingen en studenten laten kennismaken met - het unieke van - de streek en laten werken aan vraagstukken van de streek
- voldoende en goede huisvesting voor internationale medewerkers in de streek
- zorgdragen voor opleidingen en de beschikbaarheid van arbeid/kennis die in de toekomst nodig zijn. Denk aan automatiseringskennis, kennis en banen op het gebied van verduurzaming, teeltkennis en nog veel meer.

We werken hierin samen met onderwijsinstellingen op alle niveaus en Onderwijs en Arbeidsmarkt Duin- en Bollenstreek (OADB). Vanaf 2024 gaan we intensiever hierin optrekken met de Economic Board Duin- en Bollenstreek (inmiddels opnieuw gevormd) en met

Holland Rijnland (zij zien een gezonde arbeidsmarkt als een speerpunt in hun meerjarenbeleid).

Zeker gezien beperkte middelen die we hebben - ook ten opzichte van andere Greenports - zijn we des te meer trots op wat we in 2023 hebben neergezet:

- 3 rondes Tuinbouw Battle, waarin lagere schoolklassen in de streek kennis hebben gemaakt met alle aspecten van de tulpenteelt op een leuke manier
- de onderwijsdag die tijdens Vier de Lente hebben georganiseerd voor schoolklassen die meededen met de Tuinbouw Battle
- het gezamenlijke project Demovelden met HAS Den Bosch en de Bollenjongens
- actieve bijdrage in de Busathon van TU Twente
- actieve deelname in bijeenkomsten vanuit OADB
- het begeleiden van studenten en stagiaires
- we hebben Directeur voor 1 Dag voor het eerst in deze streek georganiseerd, samen met HortiHeroes. En met succes! Mooie manier om studenten kennis te laten maken met de boardroom en de praktijk. Voor ondernemingen om de

spiegel voor gehouden te krijgen door de volgende generatie. We gaan hiermee door.

- rondom huisvesting internationale medewerkers is gezamenlijk met Greenports Nederland een viertal bijeenkomsten georganiseerd in het land. De doelgroep: met name bestuurders, om hen te laten zien hoe elders (bijvoorbeeld in Aalsmeer) met dit vraagstuk is om gegaan. De nadruk heeft nog veel gelegen op het vergroten van de bewustwording bij bestuurders. We willen de aanpak verbreden en verdiepen: door aan de hand van praktijkvoorbeelden met partijen in gesprek te gaan voornamelijk met als doel: de juiste discussie, leren van de aanpak en zorgen dat je juiste kennis aan tafel zit. We willen niet in een rol als huisvester of bemiddelaar terechtkomen, maar wel als kennisbemiddelaar

- actief betrokken bij Bollenstreek in Bedrijf, zowel als financieel partner en als communicatiepartner
- vanuit het idee van brede welvaart: samen werken aan het verhogen van de brede welvaart in deze regio zijn we samen met AW Groep en Watertoren Bollenstreek begonnen met FUTURE Bollenstreek. Een platform waarin werkenden, ondernemers en hen die dit willen (zoekende naar passende baan of willen ondernemen) in de streek elkaar ontmoeten en inspireren en samen gaan werken vanuit - nieuwe - verbinding. De eerste bijeenkomst in 2023 was een succes, evenals het vervolg in februari 2024. We zijn dit concept verder aan het ontwikkelen en aan het uitbouwen en we merken dat het weerklank heeft. Positieve geluiden van de bezoekers en Rabobank die zich inmiddels voor meerdere jaren verbonden heeft.

4. INNOVATIE, NETWERKEN EN REGIO DEAL

Als Greenport Duin- en Bollenstreek zien we de noodzaak van innovatie en dan vooral echte innovatie. Daarmee bedoelen we vernieuwing (in plaats van optimalisatie). Voor ons is dit een middel, geen doel. Dit raakt alle thema's in deze rapportage: nieuwe werkwijzen, nieuwe technieken en nieuwe verbanden tussen mensen en partijen (cross sectoraal) binnen én buiten de streek. We zijn dan ook als Greenport betrokken en actief in veel netwerken, bestuurlijke overleggen en via het delen van informatie via onze nieuwsbrief en sociale media.

Regio Deal aanvraag

Samen met de betrokken gemeenten, de Greenports Aalsmeer en Boskoop en Holland Rijnland hebben we een gewerkt aan het opstellen van een Regio Deal aanvraag. Deze rijkssubsidie is bedoeld om de brede welvaart in de betrokken regio aan te jagen. Inmiddels weten wij dat de subsidie niet toegekend is. Het opstellen van deze aanvraag en het proces er omheen geeft geleid tot een gedeelde visie, nieuwe contacten en kennis over een weer. Als Greenport DBS zijn we bijzonder positief over het doorlopen traject, ook omdat we steun voelen van de betrokken gemeenten en vele andere partijen in de regio's. We kunnen kennis en inzichten uit onze buur-Greenports gebruiken en andersom en dat is hard nodig, zeker gezien de vele uitdagingen die op de sierteelt af komen. Hoewel de drie Greenport regio's er nu goed voorstaan is duidelijk dat slim samenwerken noodzakelijk is, we zijn te klein om het steeds afzonderlijk te doen. Of het nu gaat om circulariteit, het terugdringen van plastic verpakkingen of om in te spelen ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

Communicatie en netwerk

Als Greenport DBS onderhouden we een groot en relevant netwerk. Denk hierbij aan:

- onderwijsinstellingen in de groene sector maar ook daarbuiten
- bedrijven in de gehele kolom (toelevering, productie en handel) waaronder ook technische bedrijven en advies

- instellingen met specifieke kennis, denk aan circulariteit of kennis- en onderzoeksinstituten als WUR en regionale stichtingen en instellingen die zich ondermeer met cultuur- en natuurbehoud bezighouden
- instellingen rondom handelsbevordering en toerismebevordering
- bestuurlijk: gemeenten, provincie, Holland Rijnland, belangenbehartigers
- media: regionale omroepen, regionale pers, vakpers, landelijke pers

We delen onze kennis, kennis van andere partijen en ons netwerk door middel van:

- bijeenkomsten (EVA: overzicht 2023)
- het uitbrengen van een maandelijkse nieuwsbrief
- het uitbrengen van persberichten
- berichten op LinkedIn, Facebook en Instagram, ook voor de Bollenjongens

Bezetting

De vaste bezetting bestond in 2023 uit:

- Annemieke de Man
 - thema huisvesting internationale medewerkers
 - gemiddeld 4 uur per week
- Eva van der Kwast
 - communicatiemedewerker en eventmanager
 - gemiddeld 24 uur/ week
- Maarten Prins:
 - programmamanager
 - gemiddeld 24 uur per week

Incidenteel:

- Tianyun Ni: studente InHolland, onderzoek naar de effecten van klimaatverandering

Daarnaast huurden wij de volgende

zaken regelmatig in:

- fotografie en videografie
- catering, zalen en ruimten
- ondersteuning bij websites, rapportages en visuele uitingen

Financieel

De jaarcijfers zijn nog niet gereed, deze zijn openbaar zodra deze vastgesteld zijn.

De belangrijkste inkomsten:

- bijdragen van de provincie Zuid-Holland en van de Gemeenten Hillegom, Lisse, Katwijk, Noordwijk en Teylingen
- indicentele bijdragen voor specifieke projecten, zoals Regiocertificering van ondermeer Keukenhof, Anthos en Hoogheemraadschap Rijnland
- een verstrekte subsidie van RVO voor het opstellen van een Fieldlab
- bijdragen van Rabobank voor de Tuinbouw Battle en toezeggingen in 2023 voor de 2024 en verder voor: de Tuinbouw Battle, FUTURE Bollenstreek en voor de opzet van een campus of (alternatief) het realiseren van duurzaamheidsprojecten

De belangrijkste uitgaven:

- inhuur (communicatiemedewerker, programmamanager en themamanager) op zzp basis waarbij de kosten voor de programmamanager met name gemaakt zijn voor:
 - onderhouden netwerk en representatie van de Greenport
 - het managen en initiëren van projecten
 - stakeholdermanagement
 - organisatie (boekhouding, rapportage, voorbereiden overleg)
- bijdragen aan andere projecten zoals de aanvraag Regiodeal

En de kosten voor de communicatiemanager en eventmanager vooral besteed zijn aan:

- opstellen en plaatsen nieuwberichten, persberichten en sociale media posts, en het overleggen hierover
- het organiseren van events en het ondersteunen daarbij, ook als die door anderen georganiseerd zijn, zoals Bollenstreek in Bedrijf en Vier de Lente
- het meedenken in communicatie en concepten en overleg hierover en als partner in projecten o.a. Tuinbouw Battle, FUTURE Bollenstreek

Overige kosten

- kosten voor events: locatie-huur, catering
- bijdragen aan Publiek Private Samenwerkingen (Vitale Teelt) in geld en in kind (het organiseren van events door ons en het betalen van de locatie, catering en de visuele ondersteuning)
- projectbijdragen, ondermeer aan Unmanned Valley en aan Vier de Lente (financieel, maar ook ondersteuning door inzet Eva van der Kwast voor het organiseren en uitvoeren van de onderwijsdag)
- incidentele inhuur: onderzoeksbureaus zoals Schuttelaar en Partners (Regiocertificering)
- het demoveld wat LLB7 samen met de Bollenjongens heeft opgezet met onze volledige financiële support (tot we dit vanuit subsidies kunnen bekostigen)
- kantoorkosten: huur, vakbladen, webhosting.

Tot slot

We kijken met trots terug op het jaar 2023: met een beperkte bezetting hebben we veel in beweging gebracht. We zijn een relevante partij in de streek en ons netwerk is weer verder gegroeid. Tegelijkertijd merken we dat onze ambitie nog groter is en deze ambitie is realistisch! Door het aantrekken van extra gelden uit subsidies, bijdragen vanuit de EBDB en door middel van co-funding is nog meer mogelijk, waarbij we vooral inzetten op impact voor de streek in de volle breedte: voor ondernemers, bewoners en werken in de streek. Een gezond eco-systeem waar je graag werkt, woont en recreëert en wat waarde toevoegt aan de rest van Nederland en aan de wereld, immers bloemen(velden) zijn boodschappers en transporteurs van emotie en geluk.

Greenport Duin- en Bollenstreek
Leidsestraat 130 F, 2182 DS Hillegom
info@greenportdb.nl • www.greenportdb.nl

[f](#) [t](#) [i](#) [n](#)

**green
port**
DUIN- EN
BOLLENSTREEK